

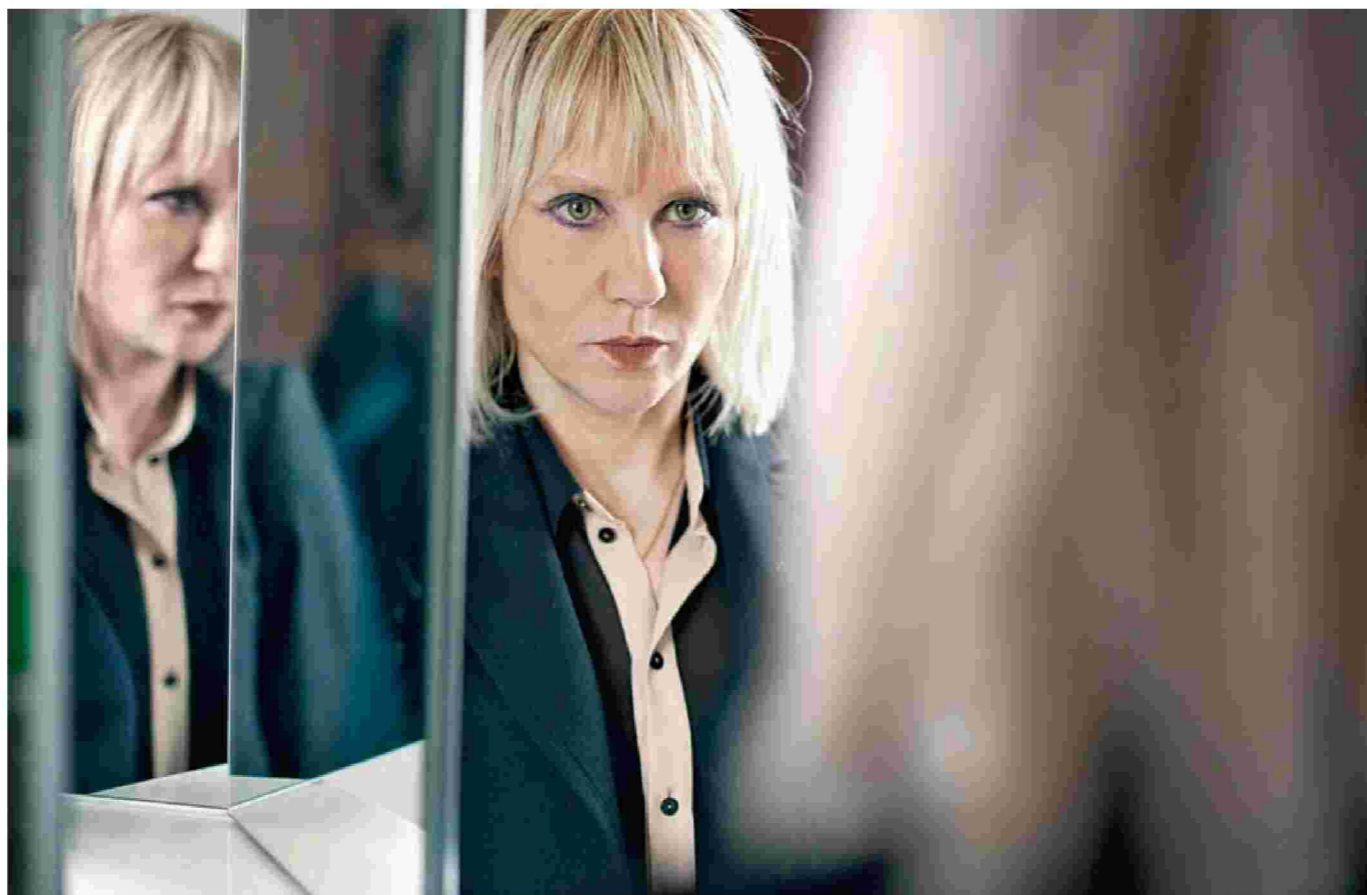
Μιλώντας για τα ανθρώπινα με λογίο αλλά και ανάλαφρο τρόπο

ΣΩΤΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
Το τέλος του κόσμου σε αγγλικό κήπο
 εκδ. Πατάκης
 σελ. 279

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Μόλις διαβάσει κανείς τον τίτλο του βιβλίου, αναρωτιέται τι να σημαίνει και αν αυτός παραπέμπει σε υπερρεαλιστική ιστορία. Συντομα ξεδιαλύνονται όλα γιατί διαβάζοντάς την και τοποθετώντας την στο ιστορικό της πλαίσιο και τα γεγονότα που διηγείται ο αφηγητής, ο Βενέδικτος Σίλκοξ, διαπιστώνει ότι οι παραπομπές και οι αναλογίες με τις περιπέτειες της δικής μας χώρας, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, είναι πολλές και κάθε άλλο παρά υπερρεαλιστική θα χαρακτήριζε την ιστορία του. Ο δέκατος έβδομος αιώνας, ένας αιώνας γεμάτος πολιτικές, θρησκευτικές και κοινωνικές συγκρούσεις στην Αγγλία και κατ' επέκτασιν και στα άλλα δύο βασίλεια, αυτά της Σκωτίας και της Ιρλανδίας – αν και εκεί την ίδια περίοδο εμπεδώνονται και πολλές διακρίσεις, όπως στη λογοτεχνία και το θέατρο – προσφέρει την κατάλληλη αποστασιοποίηση στη συγγραφέα για να μιλήσει για όσα διαδραματίστηκαν και διαδραματίζονται ακόμα στη χώρα μας.

Η συγγραφέας μιλάει, μέσω της αλληγορίας, για τα παρόντα διά των περιπετειών των άλλων, χωρίς να χρησιμοποιεί κραυγαλέες λέξεις για να δείξει την οργή ή όποια άλλη συναισθηματική εμπλοκή.

Ο αφηγητής, μέσω της ιστορίας του φίλου του Λούσιους Πρέσκοτ, ράφτη και στρατιώτη στον αγγλικό εμφύλιο πόλεμο, διηγείται και την προσωπική του ιστορία, αλλά και αυτήν της πόλης του, του Λονδίνου, και της πατρίδας του. Στην αφήγηση παρεμβάλλονται και οι σημειώσεις του εκδότη, οι οποίες σχολιάζουν σημεία του κειμένου, δίνουν μια άλλη οπτική γωνία ή πα-

ραθέτουν κάποιες επιπλέον πληροφορίες, όπως, λόγου χάριν, το σχόλιο για τους κριτικούς που είναι αποτυχημένοι συγγραφείς, μια ευρέως διαδεδομένη γενίκευση. Ο αφηγητής ενημερώνει τον αναγνώστη ότι ο ίδιος γεννήθηκε το 1619, λίγα χρόνια προτού πεθάνει ο βασιλιάς της Αγγλίας Ιάκωβος Α', προτού ολοκληρωθεί η Ιακωβιανή εποχή, αυτή που παρεμβάλλεται ανά-

μεσα στην Ελισαβετιανή και την Καρολίνα, όταν άρχισαν οι συγκρούσεις μεταξύ των υποστηρικτών του βασιλιά και του κοινοβουλίου, και όταν το χρέος, που κληρονομήθηκε από τη βασίλισσα Ελισάβετ, επιδείνωσε την οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας, επέφερε κρίση που συνοδεύθηκε από την εξάπλωση της πανώλης στο Λονδίνο, το 1625. Όλα αυτά τα γε-

γονότα, καθώς και οι προσωπικές ιστορίες των ηρώων προσδίδουν διαχρονικότητα, αναδεικνύουν ανθρώπινους τύπους που συναντώνται σε όλες τις εποχές, η παρακμή όμως του δεκάτου εβδόμου αιώνα στην Αγγλία δίνει αρκετό υλικό για αναλογίες με την τρέχουσα στη δική μας χώρα, με όλες τις ομοιότητες και τις διαφορές. Οι αναγωγές σε πρόσφατα γεγονότα, όταν περιγράφονται οι συγκρούσεις ανάμεσα στα δύο αντίπαλα στρατόπεδα, των βασιλοφρόνων και των υποστηρικτών του κοινοβουλίου, αλλά και του εμφύλιου πολέμου, δεν μπορεί παρά να είναι πολλές. Ενδεικτικοί παραλληλισμοί: ο φανατισμός από όλες τις πλευρές και η διάθεση για έντονη κριτική τότε

Η Σώτη Τριανταφύλλου γράφει μια σφικτοδεμένη, πολυδιάστατη ιστορία για την Αγγλία του 17ου αιώνα.

ή όπως αναφέρεται «το να κρίνεις είναι από τα πιο απλά πράγματα που ξέρει να κάνει ο άνθρωπος», ενώ οι καταστροφές και οι εμπρησμοί στην πόλη φέρνουν στον νου οικείες εικόνες· αλλού το σχόλιο για τους «νεραϊδοπαρμένους και αυτοκτονικούς επαναστάτες, που είχαν σχέδια για ουτοπικές κοινωνίες όπου όλοι θα ζούμε στα δάση μαζί με τους δρυΐδες...» έχει

τους σύγχρονους αποδέκτες του. Οι παραπομπές σε λογοτεχνικά έργα της περιόδου και όχι μόνον είναι πάρα πολλές, όπως αυτή στο αφήγημα του Λατίνου συγγραφέα του 2ου μ.Χ. αιώνα Λούκιου Απουλίου «Οι Μεταμορφώσεις ή Ο Χρυσός Γάιδaros» (ο ήρωας του Απουλίου ονομάζεται επίσης Λούκιος), έργο πολυεπίπεδο των 11 βιβλίων, στο οποίο ο συγγραφέας μέσω των περιπετειών του ήρωά του αναφέρεται στη βία, στην ανηθικότητα της εποχής, στα παθήματα και στην αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά του ατόμου. Κάτι ανάλογο, άλλωστε, κάνει και ο αφηγητής στο «Τέλος του κόσμου σε αγγλικό κήπο».

Η πολυδιάστατη ιστορία της Σώτης Τριανταφύλλου είναι έξυπνα στημένη, σφικτά δεμένη, ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, μιας και περιγράφει μια σημαντική περίοδο της αγγλικής ιστορίας, με έντονες σκηνές στο πλαίσιο της εποχής, που της προσφέρει την πολύτιμη «ουδετερότητα» από τα πρόσφατα εγχώρια γεγονότα, οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής φύσεως. Και εδώ έγκειται η πρωτοτυπία, καθώς η συγγραφέας μιλάει, μέσω της αλληγορίας, για τα παρόντα διά των περιπετειών των άλλων, χωρίς να χρησιμοποιεί κραυγαλέες λέξεις για να δείξει την οργή ή όποια άλλη συναισθηματική εμπλοκή. Η αφήγηση γίνεται απολαυστική και λόγω των χρήσιμων λεπτομερειών και σχολίων, αλλά και γιατί, τότε με λογίο πότε με ανάλαφρο τρόπο, μιλάει για τα ανθρώπινα.

